

NORDISKT SAMARBETE

- Unga vuxnas engagemang i Norden-frågor

Fanny Åkerlund & Sofia Ljung

2019:45

Datum för godkännande: 5.12.2019
Handledare: Karin Limnell

EXAMENSARBETE

Högskolan på Åland

Utbildningsprogram:	Hospitality Management
Författare:	Sofia Ljung, Fanny Åkerlund
Arbetets namn:	Nordiskt samarbete och unga vuxnas engagemang i Norden-frågor
Handledare:	Karin Linnell
Uppdragsgivare:	

Abstrakt
<p>Syftet med denna avhandling är att undersöka hur det nordiska samarbetet ser ut idag och hur unga vuxna ser på detta samarbete. Vi börjar med att se vad visionen är för det fortsatta samarbetet. Vi undersöker nordiskt medborgarskap, nordiska språken samt gränshinder och passfrihet. Vi tar även upp det unga Norden som det ser ut idag för att ha en bas för de unga vuxna. Undersökningen baserar sig på kvalitativa intervjuer där vi intervjuat sju respondenter i åldrarna 18-30 år. Slutsatsen vi kommit fram till är att nordiskt samarbete borde ta en större plats i unga vuxnas liv. Många vet en del om Norden men vet kanske inte exakt vad ett nordiskt samarbete innebär och hur viktigt det kan vara för vår framtid. Det skulle vara intressant att göra en större undersökning om detta ämne, och intervju fler respondenter för att få en större överblick. Det kunde även vara bra att intervju ansvariga inom de nordiska föreningarna och organisationerna.</p>

Nyckelord (sökord)
Nordiskt samarbete, unga vuxna, nordiska länder, Norden, nordiskt språk, gränshinder, passfrihet.

Högskolans serienummer:	ISSN:	Språk:	Sidantal:
2019:45	1458-1531	Svenska	46

Inlämningsdatum:	Presentationsdatum:	Datum för godkännande:
15.11.2019	4.12.2019	5.12.2019

DEGREE THESIS

Åland University of Applied Sciences

Study program:	Hospitality Management
Author:	Sofia Ljung, Fanny Åkerlund
Title:	Nordic Cooperation and Young Adults' Involvement
Academic Supervisor:	Karin Linnell
Technical Supervisor:	

Abstract

The purpose of this thesis is to find out what the Nordic cooperation looks like today and how young adults involve themselves in this cooperation. We start by looking at the vision for the continuation of the cooperation. We research a Nordic citizenship, the Nordic languages and obstacles around borders. We also bring up the plan for the young adults in the Nordic countries. The thesis is based on qualitative interviews, where we have interviewed seven respondents in the ages 18-30 years. The conclusion we have come to is that Nordic cooperation should take a bigger place in young adults' lives. A lot of the respondents are aware of some of the Nordic cooperation but don't know exactly what the Nordic cooperation contains and how important it can be for our future. It would be interesting to research this subject further and interview more respondents to get a bigger overview. It could also be a good idea to interview the people in charge of the Nordic associations and organisations.

Keywords

Nordic cooperation, young adults, Nordic countries, Nordic languages, Nordic borders

Serial number:	ISSN:	Language:	Number of pages:
2019:45	1458-1531	Swedish	46

Handed in:	Date of presentation:	Approved on:
15.11.2019	4.12.2019	5.12.2019

INNEHÅLLSFÖRTECKNING

1. INLEDNING	6
1.1 Bakgrund	6
1.2 Syfte	6
1.3 Frågeställning	6
1.4 Avgränsningar	6
1.5 Teoretisk referensram	7
1.6 Metod	7
1.6.1 Intervju som metod	8
1.6.2 Etik vid intervjuer	8
1.6.3 Val av respondenter	9
1.7 Definitioner	9
1.7.1 Mittengruppen	9
1.7.2 Nordiska ministerrådet	9
1.7.3 Nordiska rådet	10
1.7.4 FNUF	10
1.7.5 Hållbarhet	10
1.7.6 PNU	10
1.7.7 Skandinaviska	10
1.7.8 Socialförsäkring	11
2. TEORIER	12
2.1 Vad är Norden?	12
2.2 Det nordiska samarbetet	13
2.2.1 Vision för det nordiska samarbetet	14
2.2.2 Möjligheter för ett Nordiskt medborgarskap	15
2.2.3 De nordiska språken	16
2.2.4 Gränshinder och passfrihet	17
2.3 Det unga Norden	19
2.3.1 Nordjobb	20
2.3.2 Nordplus	21
3. EMPIRI	23
3.1 Resultatredovisning	23
3.2. Val av respondenter	23
3.2.1 Respondenterna	24
3.3 Intervjusvar	24
3.3.1 Bo/studera i annat nordiskt land	24
3.3.2 Nordiskt samarbete	26

3.3.3 Nordiskt medborgarskap	27
3.3.4 De nordiska språken	28
3.3.5 Gränshinder i Norden	29
3.3.6 Hur inkludera ungdomar	30
3.3.7 Nordiska föreningar	32
3.3.8 Samhörighet mellan ungdomar	32
3.3.9 Ett hållbart Norden	33
3.3.10 Tillägg	34
4. ANALYS	36
4.1 Reliabilitet och validitet	38
5. DISKUSSION	40
5.1 METODISKUSSION	40
5.2 Resultatdiskussion	40
5.3 Förslag till fortsatt forskning	42
KÄLLOR	43
Bilaga 1: Intervjufrågor	46

1. INLEDNING

1.1 Bakgrund

Denna avhandling kommer undersöka olika nordiska frågor och samarbetet mellan de nordiska länderna. Detta eftersom vi själva bor i Norden och är intresserade av de saker som kan påverka möjligheten att arbeta och studera inom Norden, då främst för de unga vuxna. Vi vill veta vad som görs för att lyfta på gränshinder och hur det nordiska samarbetet kan göras starkare, samt vad unga vuxna anser om detta.

1.2 Syfte

Syftet med detta arbete är att se på hur samarbetet inom Norden ser ut idag och vad man strävar efter i framtiden. Bisyftet är att ta reda på vad de yngre generationerna anser om detta samarbete, samt vad de skulle önska få en förändring i.

1.3 Frågeställning

Frågeställningarna avhandlingen utgår ifrån är:

- Vad är egentligen Norden och vad finns det för förutsättningar och visioner för ett samarbete?
- Vad anser de unga vuxna om det nordiska samarbetet och möjligheter till att bo/studera i ett annat nordiskt land?
- Vad skulle unga vuxna vilja göra för förändringar i det nordiska samarbetet?

1.4 Avgränsningar

Vi avgränsar oss till att fokusera på nordiska frågor som fokuserar på det nordiska samarbetet och visioner för det, såsom nordiskt medborgarskap, ett nordiskt språk samt gränsfrihet och passfrihet. Eftersom avhandlingen är inriktad på unga vuxna, så finns även ett eget stycke för "Det unga Norden" som diskuterar hur man tar de unga vuxna med i bilden då man arbetar med det nordiska samarbetet.

1.5 Teoretisk referensram

Eftersom avhandlingen fokuserar på vad unga vuxna anser om de olika nordiska frågorna, så kommer teorierna hänga ihop med det. Avhandlingen börjar med att beskriva vad Norden egentligen är för något, vilka länder Norden består av och när begreppet uppkom. Detta för att ge en liten bakgrund för läsaren i vad det är texten handlar om.

Sedan förflyttar vi oss till det nordiska samarbetet, vad finns det för samarbete för stunden? Detta för att läsaren skall veta hurdant samarbete som redan finns i Norden, för att det skall vara lättare att förstå hur de unga vuxna sedan förhåller sig till samarbetet, samt de underrubriker vi har för samarbete. Till detta hör då visioner för nordiska samarbetet, möjligheter för nordiskt medborgarskap, de nordiska språken samt gränshinder.

Teoridelen avslutas med rubriken “Det unga Norden” där läsaren får en överblick över vad man gör för de unga i Norden, och hur man får med dem i nordiska samarbetet. Detta är ett väldigt relevant och viktigt stycke, med tanke på vårt syfte samt rubrik.

För att hitta information om Norden har vi använt oss av litteratur och rapporter från föreningen Norden, samt hemsidor såsom nordiskt samarbete (norden.org). Nordiska ministerrådet har tagit fram statistik från 2018 samt en handlingsplan för det unga Norden som vi använt oss av i den del där vi fokuserat på hur det unga Norden ser ut idag och hur det kan förbättras.

Sten Palmgren och Gunnar Wetterberg skrev tillsammans rapporten *Nordens tid är nu* som vi kunnat använda oss av i delen om nordiskt medborgarskap.

1.6 Metod

Med den kvalitativa metoden får vi djupare förståelse och möjlighet till att ställa följdfrågor, till skillnad från kvantitativ metod där svarspersonen endast väljer ett alternativ som svar till intervjufrågan som exempelvis i en enkät (“Kvantitativ eller kvalitativ metod | Investigo,”).

Kvale & Brinkmann beskriver den kvalitativa forskningsintervjun som följande:

“Den kvalitativa forskningsintervjun försöker att förstå världen från intervjupersonens synpunkt, formulera meningen i människors upplevelser, ta fram deras livsvärld, innan man ger sig in på vetenskapliga förklaringar” (Dalen, 2008, p. 15).

1.6.1 Intervju som metod

När man gör en intervju är ändamålet att få fram information om hur andra människor upplever olika situationer. En intervju kan användas som huvudmetod för att samla in kunskap, men även för att komplettera annat forskningsmaterial (Dalen, 2008, p. 14).

Vad för typ av intervju man väljer att göra beror väldigt mycket på vilket tema som forskaren valt, samt vilken målgrupp man vänder sig till (Dalen, 2008, p. 14).

Målet med den kvalitativa forskningen är att få insikt om ting som rör personer och situationer i personernas verklighet. När intervjupersonen delar med sig av sina tankar och upplevelser så tolkas detta av forskaren. Tolkningen bygger i första hand på intervjupersonens direkta uttalande och svar, men detta utvecklas sedan till en dialog mellan forskaren och det empiriska materialet (Dalen, 2008, p. 18).

Det finns olika typer av intervjuer och hur man väljer att strukturera upp dem. Det som är mest passande i detta fall, som nämns i boken, är en semistrukturerad eller delvis strukturerad intervju. Under dessa typer av intervjuer har respondenten möjlighet att fritt besvara frågan hur de tycker, men frågorna och samtalen är redan i förväg inriktat på ett specifikt ämne som forskaren valt ut (Dalen, 2008, p. 34).

1.6.2 Etik vid intervjuer

För att forska på ett etiskt sätt, speciellt då man kommer intervju personer, är det viktigt att ha det klart för sig vad för skyldigheter man har som forskare av ämnet.

Innan man påbörjar en intervju krävs att respondenten samtycker till en intervju. Personen som medverkar i en intervju ska ha rätt till att veta vad intervjun, alternativt forskningen, går ut på och har för syfte, samt när som helst ha möjlighet att avsluta sin medverkan (Dalen, 2008, p. 25).

Vi som forskare måste informera intervjupersonen om vårt arbete, det vill säga vad det är för ämne, vad syftet är och hur deras medverkan kommer påverka arbetet (Dalen, 2008, p. 26).

1.6.3 Val av respondenter

Att välja ut respondenter är en viktig och central del av en kvalitativ undersökning. Det är viktigt att respondenterna väljs ut efter kriterier som passar in på det ämnet man valt att undersöka. Om man inte väljer ut sina respondenter utefter kriterier som passar till forskningsämnet, så kan det orsaka att syftet med hela undersökningen fallerar och inte leder till det som man vill komma fram till. Med rätt respondenter, så får forskaren rätt och relevant information som behövs för att arbeta vidare med undersökningen (Holme, Solvang, & Nilsson, 1997).

1.7 Definitioner

1.7.1 Mittengruppen

Mittengruppen hör till en av de fem partigrupperna inom det Nordiska rådet. Mittengruppen jobbar med de gemensamma målsättningarna i Nordiska rådet. Visionen lyder: ett konkurrenskraftigt, välmående och tryggt Norden ("Vision - Mittengruppen,").

1.7.2 Nordiska ministerrådet

Det Nordiska ministerrådet är ett officiellt samarbetsorgan för de nordiska regeringarna. Målet är att arbeta tillsammans för en bättre framtid inom de nordiska länderna, istället för att varje regering skall jobba med dessa frågor var för sig ("Nordiska ministerrådet,").

1.7.3 Nordiska rådet

Till skillnad från det nordiska ministerrådet, som är ett samarbetsorgan för de nordiska regeringarna, är nordiska rådet på liknande sätt det nordiska samarbetets parlamentariska organ ("Nordiska rådet,").

1.7.4 FNUF

FNUF, eller Föreningen Nordens Ungdomsförbund är ett ideellt förbund som är partipolitiskt obundet. De jobbar med olika nordiska frågor, men är mer inriktade på ungdomar i Norden ("Engagera dig,").

1.7.5 Hållbarhet

"En utveckling som tillfredsställer dagens behov utan att äventyra kommande generationers möjligheter att tillfredsställa sina behov"

Detta är definitionen för hållbarhet i en FN-rapport. Målet med hållbarhet är exempelvis att få slut på klimatförändringar och fattigdom samt bekämpa ojämställdhet ("Vad är hållbarhet?," 2014).

1.7.6 PNU

PNU står för Pohjola-Nordens Ungdomsförbund. Detta ungdomsförbund välkomnar ungdomar i åldrarna 15-29 år, och driver sin verksamhet året runt. PNU ordnar bland annat kurser och informationstillfällen för intresserade, samt har verksamhetsseminarier en till två gånger per år där de diskuterar nordiska frågor och föreningsverksamheten. PNU har mycket samarbete med FNUF ("Verksamhet," 2014).

1.7.7 Skandinaviska

Skandinaviska används som ett gemensamt språk inom Norden, speciellt för de som talar svenska, danska och norska. Dessa tre språk är av samma ursprung och har därför mycket likheter som gör att man lätt kan förstå varandra. En del språkvetare skulle även nämna de tre språken som dialekter av ett och samma språk ("Skandinaviska - vad är det?," 2017).

1.7.8 Socialförsäkring

Lagstadgade, obligatoriska försäkringar. Socialförsäkring trygger personer till exempel vid ålderdom, barnafödsel samt arbetslöshet ([Socialförsäkring, 2019](#)).

2. TEORIER

2.1 Vad är Norden?

När fredsprocessen efter det första världskriget kom igång så grundades föreningarna som kallades för Norden. Sverige, Norge och Danmark fick sina föreningar 1919, medan Island och Finland kom med senare vid 1922 och 1924 (Janfelt, 2000, p. 15).

Idag består alltså Norden av de fem länderna Finland, Island, Sverige, Norge och Danmark samt de självstyrande områdena Färöarna, Grönland och Åland (Norden, 2019).

Det som binder dessa länder samman är den nordiska historien, liknande samhällssystem samt de nordiska språken. Alla länders språk, förutom Finlands, liknar varandra till stor del och utgör en slags gemenskap mellan länderna (Norden, 2019).

De nordiska länderna har, jämfört med många andra länder, ett mycket bra säkerhetsnät och flera fördelar som gynnar de nordiska medborgarna. Länderna ses ofta som ett gott exempel inför andra länder där saker såsom jämställdhet och jämlikhet, hög levnadsstandard och en utvecklad offentlig sektor uppmärksammas. Detta är saker som ingår i den så kallade nordiska välfärdsmodellen ([Socialpolitik og velfærd — Norden](#)).

Nordens välfärdscenter beskriver vad den nordiska välfärdsmodellen innebär enligt följande:

“Gemensamt för länderna i Norden är att våra samhällen bygger på en stark välfärdsmodell. Vi har ett samhällskontrakt med demokratiska institutioner som åtnjuter ett högt förtroende hos medborgarna. Samhället tar ett omfattande ansvar för att garantera alla människor trygghet och välmående på jämlika villkor. Omfattningen av samhällskontraktet är det som kan sägas särskilja Norden från andra regioner.” ([Om oss | NVC](#)).

2.2 Det nordiska samarbetet

Syftet med att det nordiska samarbetet bildades var för att kunna arbeta tvärs över de nationella gränserna, samt skapa en förståelse grannfolk emellan (Janfelt, 2000, p. 15).

De nordiska länderna liknar varandra till storlek och invånare, förutom Island, och individuellt och "ensamma" kan de inte göra mycket skillnad. Om de däremot stärker det nordiska samarbetet så kan de nordiska länderna tillsammans ta fram, förändra och utveckla nya idéer och tankar på internationella plan, i exempelvis NATO, EU och liknande (Grzela, 2017, p. 21).

Samarbetet som är mellan de nordiska länderna idag bygger på gemensamma värderingar med mål att uppnå ett resultat som bidrar till en stark utveckling av regionerna för att öka Nordens kompetens ("Det officiella nordiska samarbetet," 2019).

De gemensamma värderingarna som de nordiska länderna har är bland annat hållbarhet, jämställdhet, miljö, utveckling, demokrati och välfärd. Tack vare de gemensamma värderingarna skapar de nordiska länderna tillsammans ett "nordiskt varumärke" som får Norden att synas utåt i omvärlden. Dessa värderingar ses som inspiration för andra länder, i exempelvis tuffare tider, och ger då Norden en möjlighet att få synas allt mer (Grzela, 2017, p. 24).

Små skillnader kan vi alltid se med de nordiska länderna, då vi ser på historia. Ett exempel på detta är då Danmark, Island och Norge valde att gå med i Nato, medan Sverige bestämde sig för att hålla sin neutralitet ([Det nordiska samarbetets historia, 2019](#)).

Det nordiska rådet startades 1952 av Sverige, Island, Norge och Danmark. Finland, som hade varit ganska hårt ihopsvetsade med Sovjetunionen kunde först komma med i det nordiska rådet år 1955 ([Det nordiska samarbetets historia, 2019](#)).

2.2.1 Vision för det nordiska samarbetet

Alldeles nyligen under ett möte med de nordiska statsministrarna, togs det upp en ny vision för det nordiska samarbetet. Denna vision blev antagen i augusti 2019. I detta samarbete har man mycket lyft fram miljövänlighet och behovet av ett mer hållbart Norden.

“Vi ska lyssna på de unga och håller med dem om att tiden är inne för konkreta åtgärder för klimatet.”

Visionen innebär, även som vi kan se i utdraget av texten, att lyssna mer på de unga och ta tag i de problem som kan orsaka problematik i framtiden i och med klimatet. Det är även viktigt att Norden fungerar som en “ledstjärna” för resten av världen och verkligen tar det ansvar som behövs tas. Dock är det som alltid en lång väg att gå, men det är därför visionen lyfts fram ([Vår vision 2030, 2019](#)).

Det nordiska samarbetet har mycket fokus och vi använder oss ofta av mottot: tillsammans är vi starkare. Detta har blivit ett slagord för det nordiska samarbetet, där alla nordiska länder arbetar tillsammans. Som mål finns att vid 2030 få Norden att bli världens mest hållbara och integrerade region ([Vår vision 2030, 2019](#)).

Tre stycken huvudpunkter för denna vision har tagits fram av de nordiska statsministrarna. Dessa är; ett grönt Norden, ett konkurrenskraftigt Norden samt ett socialt hållbart Norden. Dessa huvudpunkter ska förverkligas vid 2024, och alla Nordiska institutioner och ministerråd skall se till att göra sitt för att förverkliga denna vision och se till att arbetet alltid skrider framåt. 2022 skall den första rapporteringen ske över detta samarbete (“Vår vision 2030,”).

Det nordiska samarbetet handlar även till stor del om Nordens förhållande till omvärlden, och det blir allt större och viktigare, p.g.a. den nordiska agendan att agera som en förebild för världen inom olika områden som hållbarhet och miljötänk. Regionerna i Norden har börjat få större betydelse i och med hur bra, enligt statistiken, vi har det här i Norden och omvärlden ser därför med positiva ögon på det nordiska samarbetet (Strang, 2012, p. 7).

2.2.2 Möjligheter för ett Nordiskt medborgarskap

Frågan om ett starkt nordiskt samarbete, i form av en nordisk förbundsstat uppkom redan under 1800-talet. Efter det har det tagit olika former och år 2015 väcktes ett initiativ av Mittengruppen i Nordiska rådet om ett gemensamt nordiskt medborgarskap. Det har länge funnits ideer om ett starkare nordiskt samarbete, där gränshinderna minskar och alla Nordens medlemmar skulle ha möjligheten att jobba och röra sig över gränserna som de vill. Detta medborgarskap är då tänkt att komplettera det egna landets medborgarskap.

Mittengruppens initiativ lyder:

“Nordiska rådet tog först i bruk fri rörlighet för medborgare, i form av passfrihet vid de nordiska ländernas gränser. Idag finns emellertid flera gränshinder mellan länderna som förhindrar nordiska medborgare att fritt bosätta sig, arbeta och studera i Norden. Den gemensamma nordiska marknaden förutsätter också att vardagens gränshinder avlägsnas. Detta främjar sysselsättningen och utbildningsmöjligheterna i Norden.”

Detta är enbart en del av det som Mittengruppen har föreslagit i sitt initiativ. Men detta sammanfattar ganska bra hur de har tänkt. Det finns en massa olika exempel på hur läget ser ut just nu. Det finns exempelvis inte möjlighet att anmäla sitt barn till en dansk skola, om barnet inte har ett socialskyddsnummer i Danmark, fastän familjen egentligen är hemma från Danmark, och har flyttat därifrån (Palmgren, Wetterberg, 2017, s.6-7).

Att ge alla möjligheten att verka ungefär på samma sätt inom alla Nordiska länder är vad Mittengruppen strävar efter. En annan sak som i nuläge gör det svårt för Norden att vara enat, är att Norge för tillfället inte tillåter dubbelt medborgarskap. Detta gör det väldigt svårt om tanken är att alla Nordiska länder skall vara med på detta. En annan fråga som komplicerar frågan som kan tilläggas här, är de nordiska ländernas olika status angående EU och andra internationella samarbeten. Ett exempel på det här är att Norge inte är ett av EU:s medlemsländer medan Finland, Sverige och Danmark är medlemmar. Tanken är då att lösa denna komplikation genom att tillåta positiv särbehandling när det kommer till EU-medborgare gentemot Nordiska medborgare (Palmgren, Wetterberg, 2017, s.6-7).

Sedan mittengruppen kom med förslaget om ett nordiskt medborgarskap, har det givetvis även varit de som inte håller med om att det skulle vara en bra ide. Där har det även uppkommit ett nytt förslag, att skaffa ett elektroniskt ID i Norden ([Hvorfor diskutere e-ID fremfor nordis...](#)).

Detta skulle innebära att det blir lättare att gå över gränserna, men skulle bli billigare samt enklare att utföra inom Norden. Om man skulle införa nordiskt medborgarskap skulle det bli ett större projekt som alla inte anser bli lönsamt i längden. Ett elektroniskt ID skulle även kunna fungera som en nyckel för att öppna många dörrar då det kommer till gränshinder och liknande. Hur det blir med dessa förslag i framtiden återstår att se ([Hvorfor diskutere e-ID fremfor nordis...](#)).

2.2.3 De nordiska språken

Frågan om språken kan även sätta ett litet stopp för utvecklingen av Norden som en region. Mestadels är de nordiska språken väldigt lika varandra. Exempelvis svenska, norska, danska, färöiska och isländska hör till samma språkgrupp, den indoeuropeiska (mer specifikt nordgermanska) språkstammen. Dock hör exempelvis finskan till en helt annan språkgrupp, den finsk-ugriska språkstammen.

För privatpersoner kan detta möjligtvis orsaka problem, om man vill arbeta över gränserna, exempelvis om en svensk vill jobba i Finland. Dock i det officiella nordiska samarbetet pratas skandinaviska och man använder sig av tolkar då det behövs översättning mellan de resterande nordiska språken ("De nordiska språken,").

I övrigt skulle det vara viktigt för oss i Norden att kunna, eller åtminstone ha förståelse för, de andra nordiska språken. Många kommer troligtvis studera, jobba eller åtminstone resa inom de nordiska länderna under sin livstid, och det kan komma till stor nytta att förstå andra samt göra sig själv förstådd. Svenskarna, danskarna och norskarna har speciellt lätt för detta, med tanke på hur nära besläktade språken är. Idén är inte nödvändigtvis att alla skall kunna tala alla språk i Norden, utan att vi skall förstå varandra utan att vända oss till engelskan med det samma. En baskunskap i språken är enbart till fördel ("Nordiska språk - varför det?,").

År 2005 gjordes det en undersökning över språkförståelsen inom Norden. Vad man kom fram till var att de flesta nordiska länder kunde förstå varandras språk bra, speciellt i läsförståelsen, men som förväntat står Finland klart ut ur mängden. Fastän svenskan är ett andra språk i Finland, är det inte tillräckligt många som kan det så bra att de skulle förstå de andra nordiska språken (2005-573 *Håller språket ihop Norden.pdf*).

En annan del av undersökningen om språkförståelse är om vuxna eller ungdomar är bättre på att förstå de grannspråk som vi har i Norden. I denna studie har de kommit fram till att de vuxna nästan alltid har bättre förståelse för grannspråken än vad ungdomarna har. Detta behöver dock inte betyda att det har blivit sämre med åren, utan snarare att individer troligtvis lär sig mer desto äldre man blir. En uppföljning på denna studie kunde vara mycket intressant för språkförståelse inom Norden (2005-573 *Håller språket ihop Norden.pdf*).

2.2.4 Gränshinder och passfrihet

Nordiska ministerrådet definierar ett gränshinder som följande:

“Varje hinder som omöjliggör, försvårar eller begränsar människors möjligheter att verka över de nationella gränserna”

Man kan dela upp dessa hinder i två olika typer. De hinder som skapas utifrån att länders lagar och regelverk inte fungerar tillsammans på bästa sätt, eller hinder som beror på information som är otydlig, otillgänglig eller bristfällig (“Definition - Gränshinder,”).

För att skapa ett öppnare Norden så arbetar man aktivt med att avlägsna gränshinder mellan de nordiska länderna. Om gränshinder avlägsnas betyder detta att personer har möjlighet att flytta, studera och driva företag utan att begränsas av regler och lagar (“Gränshinder,”).

Det är mycket lagar och bestämmelser länderna emellan som behöver jobbas på för att man skall upplösa gränshindren ännu mer, antingen på nationell eller nordisk nivå. För att göra ett gränsfritt Norden möjligt, behöver man ge sig ner i juridiska detaljerna som i skatterätt, socialförsäkringsrätt och andra tekniska områden ([Wenander 2016](#)).

En av svårigheterna som kommer med gränshinder kommer då en person exempelvis bor i Sverige, men vill jobba i Norge, och reser nästan dagligen över gränsen för att jobba. Det kräver mycket arbete för att lista ut på vilket sätt detta är möjligt och vilka socialförsäkringar gäller ([Wenander 2016](#)).

Det som kan lägga ett litet stopp i processen till ett gränshinderfritt Norden är att alla länder i Norden måste då kunna samarbeta, specifikt inom säkerhet. Det kräver att de nordiska ländernas polis- och räddningsorgan fungerar väl med varandra. För att få detta att fungera, måste det finnas tillit mellan länderna. Detta kan vara en utmaning, eftersom de flesta inte är intresserade av att ge upp så mycket av sin självbestämmanderätt ([Wenander 2016](#)).

En annan sak som komplicerar, och som länderna förhåller sig väldigt olika till, är hur det fungerar med migrationen. För att få ett mer öppet Norden är även detta en fråga som behöver diskuteras, eftersom det kommer uppstå problem vid gränserna om alla inte är överens om hur man skall hantera migrationen ([Wenander 2016](#)).

I detta tänker man även extra mycket på unga då man prioriterar och satsa på att ge ökat stöd till studentutbytesprogram, såsom Nordplus och Nordic Master. Detta för att göra det lättare för ungdomar att flytta för att arbeta i andra länder i Norden. Mera information om Nordplus och deras arbete kan läsas under kapitlet “Det unga Norden” (“Nordborna skall bli ännu mer mobila,”).

Man kan se på statistik att det är flera studenter i Norden som studerar i ett annat nordiskt land. Finland ligger på 26 procent studenter utomlands. Sverige ligger enligt statistiken lägst med endast 12 procent studenter utomlands och Island högst upp med 34 procent (Ministerrådet, 2018, p. 34).

1954 infördes en fullständig passfrihet för nordiska medborgare, och överenskommelsen om avskaffande av passkontroller vid gränserna togs till bruk 1 maj 1958 (Nordiska samarbetsorganet för handikappfrågor, 2002, p. 19).

Detta innebär att det normalt sett inte sker några personkontroller, utan att godkänd, nordisk legitimation gäller vid gränserna vid resor. Enda skillnaden är på Färöarna och Grönland där det är passkontroll vid gränsen där även nordiska medborgare behöver pass eller ID-kort ("Passfrihet - Passkollen,").

2.3 Det unga Norden

En av de största målen och önskan hos det Nordiska Ministerrådet är att stärka den nordiska samhörigheten och identiteten. För att nå hit ska man satsa på barn och unga och ge dem information samt skapa intresse för kulturen som finns i Norden (Ministerråd, 2003, p. 6).

Det nordiska ministerrådet och det nordiska rådet har tillsammans ett kultursamarbete som är väldigt viktigt. Kultursamarbetet har som mål att:

- Prioritera barn och unga på sikt för att utveckla en nordisk identitet och främja internationell förståelse
- Synliggöra resultaten för nordiska konstverksamheter
- Stärka det folkliga engagemanget i nordiskt kultursamarbete
- Genomföra olika projekt

Dessa punkter anser de kan användas i ett arbete mot utveckling för barn och ungdomar i Norden (Ministerråd, 2003, p. 7).

I flera år har barn och unga varit en central utgångspunkt för det nordiska samarbetet. Man tog exempelvis fram planen "*Ett kommande Norden*" (eng: *The north of tomorrow*) år 1996 som användes som en bas för ett nordiskt samarbete hos barn och unga. För att få planen till verklighet skapade man en styrningsgrupp som hade endast detta som fokus (Ministerråd, 2003, p. 8).

Styrgruppens främsta uppgift var att implementera de förslag som finns i handlingsplanen såsom att exempelvis stötta nordiska projekt och arbeta med nätverk för barn och ungdomskultur (Ministerråd, 2003, p. 8).

Status idag utav den nordiska insatsen på barn och ungdomar visar att barn och unga i Norden har större möjligheter att möta andra nordiska vänner och bekantskaper på gemensamma mötesplatser samt ta del av nordiska aktiviteter (Ministerråd, 2003, p. 8).

Det finns även flera olika sätt att engagera sig inom nordiska frågor som ung vuxen, via föreningar och organisationer. En av dem är Nordjobb, som kommer mer om lite senare i texten, där du kan hitta ett sommarjobb i ett av något av de andra nordiska länderna (“Om Nordjobb,”).

Ett annat sätt att engagera sig inom nordiska frågor som ung vuxen, är att gå med i FNUF. FNUF riktar in sig på ungdomar och unga vuxna i åldrarna 16-30 år. Förbundet vill stärka möjligheterna för ungdomar i Norden och skapa nätverk. De arrangerar en del resor, ledarskapsprogram, seminarier och liknande runt om i Norden för de intresserade (“Engagera dig,”).

Om en person har varit med i Nordjobb har denna även möjlighet att anmäla intresse för att bli Norden ambassadör. Detta innebär en person som är ansiktet utåt för Norden och informerar om möjligheterna med Nordiskt samarbete. Även detta program är riktat in till ungdomar, här mellan 18 och 29 år (“Nordenambassadörer,”).

2.3.1 Nordjobb

Ett exempel på hur ungdomar idag har en stor möjlighet till att flytta till andra länder och lära sig mer om andra nordiska länders kultur är Nordjobb. Nordjobb är ett slags utbytesprogram som ger ungdomar i Norden möjlighet att arbeta i andra nordiska länder (“Utvärdering av Nordjobb,”).

Nordjobb har varit verksamma sedan 1985 och riktar sig in på ungdomar i åldrarna 18-30. När man som ungdom ansöker att få åka och jobba via Nordjobb, så hjälper de till med att hitta jobb, ordna bostad samt skapa program åt ungdomarna i det landet de far till. På detta sätt får ungdomar ta del av andra nordiska länders kultur, samt träffa andra ungdomar från olika delar av Norden (“Utvärdering av Nordjobb,” p. 13).

I fritidsprogrammet som Nordjobb ordnar för nordjobbarna måste det alltid förekomma en rad olika teman. Det första temat är lokala traditioner. Fast de nordiska länderna är lika på många sätt, har de även en rad olika traditioner, som förekommer i fritidsprogrammet.

Det andra är utflykter som ordnas som kan vara riktigt minnesvärda och trevliga upplevelser. Det tredje temat som ingår i fritidsprogrammet är språk, då det ofta ordnas någon form av språkkurs för att ge ungdomarna bättre förståelse för de andra nordiska språken. Man har även möjlighet som nordjobbare att påverka programmet, och det är fritt fram att komma med egna ideer ("Kultur- och fritidsprogram,").

Även om en person har hittat ett arbete i ett nordiskt land på egen hand, kan hen bli registrerad som nordjobbare. På detta sätt ger de möjlighet till alla som vill att delta i fritidsprogrammet och lära känna nya människor som jobbar på samma ort eller land som en själv ("Delta i Nordjobb?,").

En del av tanken bakom Nordjobb beskrivs som följande:

"Nordjobbarna ska stärkas i sin nordiska identitet genom att inte enbart arbeta utan även uppleva och bekanta sig med kulturen i det nordiska land där de befinner sig, utveckla sin nordiska språkförståelse och bygga nätverk samt få erfarenheter vilka underlättar framtida nordisk mobilitet." ("Utvärdering av Nordjobb," , p. 13).

2.3.2 Nordplus

Nordiska ministerrådet har tagit fram Nordplus som är ett studentutbytesprogram för unga vuxna. Programmet vill uppmuntra unga vuxna till att flytta, och upptäcka, de nordiska grannländerna. Detta för att öka samarbetet mellan de nordiska regionerna ("Nordplus | Utbyten.se,").

Nordplus-programmet erbjuder finansiellt stöd i form av tre olika typer av bidrag till den som väljer att åka iväg till ett nordiskt grannland i samband med sina studier. Bidragen är följande:

- Nordplus: För studerande, lärare och forskare som studerar alt. arbetar vid universitet eller andra högskolor.
- Nordplus Junior: För studerande i åldrarna 16-19 år.
- Nordplus Mini: För klasser i åldrarna 13-16 år (Grzela, 2017, p. 23).

Ett exempel på hur Nordplus fungerar kan man se i vår egna skola, Högskolan på Åland. Högskolan på Åland är med i Nordplus-nätverket vilket gör att du via skolan kan ansöka om stipendium i samband med praktikförberedelserna, om du valt att ha din praktik i ett annat nordiskt land.

För att få detta stipendium är ett av villkoren att man skall, efter sin praktiktid, skriva en rapport på maximalt 2500 ord. Detta för att reflektera över tiden som varit, men också för att inspirera andra att åka till ett annat land för att göra sin praktik ([“Studier och praktik utomlands - HÅ studerandeportal.”](#)).

3. EMPIRI

3.1 Resultatredovisning

I denna del av arbetet kommer vi redovisa för de resultat vi har fått utav våra intervjuer och de teorier vi har valt att använda oss av. Tanken har varit under intervjuerna att vi presenterar ett tema och ställer frågor kring det, som respondenterna sedan har fått ta ställning till. På detta sätt får vi svar på aktuella ämnen och ungas tankar kring detta. Frågorna har formulerats utifrån de teorier vi har valt.

I vårt fall blir detta en jämförelse då vi baserar våra intervjufrågor från teorierna, för att se vad våra intervjupersoner tycker om saken. Vi jämför sedan efteråt mellan vad våra teorier sagt och vad våra intervjupersoner anser om saken som diskuteras i resultatet.

3.2. Val av respondenter

Eftersom vi valt att fokusera på de unga vuxna och vad de har för åsikter om nordiska frågor så har vi lagt ett kriterium på att respondenterna bör vara i åldrarna 18-30 år. Vi vill intervjua personer som bott i ett annat nordiskt land av olika orsaker, såsom jobb eller studier, alternativt personer som rest mycket inom Norden och besitter mycket information om hur det fungerar.

En önskan om respondenterna har varit att helst hitta respondenter som vistats eller bott i andra nordiska länder än endast Finland och Sverige, eftersom de länderna är platser som vi redan är så pass bekanta med.

Vi har inte lagt vidare fokus på andra saker hos respondenterna, som kön, nationalitet eller dylikt. Då vårt arbete främst handlar om unga vuxna, tycker vi att den viktigaste nämnaren var åldern.

Eftersom unga vuxna är fokus i vårt arbete har vi därför valt att inte intervjua personer i olika positioner inom nordiska organisationer/föreningar, som var en tanke från början.

Vi började med att fråga våra respondenter om de är villiga att ställa upp på en intervju, därefter skickade vi frågorna i ett skilt dokument. Innan frågorna togs upp har vi själva skrivit en bakgrund om vårt arbete där vi förklarat en del definitioner, vad vi kommer att skriva om och om vad deras medverkan innebär. Vi har förklarat att deras svar är anonyma, med endast land och ålder synligt, samt tackat dem för deras medverkan.

I de intervjuer vi haft bestående av ett fysiskt möte har vi förklarat samma sak för intervjupersonen innan intervjun har börjat, samt frågat om tillåtelse att spela in intervjun.

Intervjuerna som varit ett fysiskt möte har spelats in, detta för att göra det lättare för oss själva att komma ihåg vad respondenterna har sagt. Då kan man även kontrollera att det inte sker några missförstånd.

3.2.1 Respondenterna

Respondent A- 28 år. Född i Sverige men bor tillfälligt i Danmark.

Respondent B- 23 år. Född i Finland men bor tillfälligt i Sverige.

Respondent C- 30 år. Född i Sverige men bor i Norge.

Respondent D- 24 år. Född och bosatt i Finland.

Respondent E- 23 år. Född i Finland, bosatt på Åland.

Respondent F- 30 år. Född i Sverige, bosatt på Åland.

Respondent G- 24 år. Född i Finland men bor tillfälligt på Åland.

3.3 Intervjusvar

3.3.1 Bo/studera i annat nordiskt land

Har du någon gång bott i ett annat nordiskt land? I vilket syfte och hur länge? Var det via en organisation eller hittade du arbetsplats/boende själv?

Denna fråga har vi fått väldigt varierande svar på. Respondent A bor i Danmark och flyttade dit eftersom hans partner bor där. Sedan fick hen jobb där och stannade. Hen flyttade dit i Februari 2017.

Respondent B valde att söka efter sommarjobb via Nordjobb och kom på så sätt till Sverige. Via Nordjobb fick hen då hjälp med boende och liknande. Senare började hen även studera i Sverige, och flyttade då för en längre period dit, detta ordnade hen själv.

Respondent C flyttade från början till Norge enbart för att sommarjobba, men tyckte sedan att hen trivdes så bra att hen stannade kvar där. Nu har hen bott från och till i Norge i 12 år, och känner sig mer hemma i Norge än vad hen gör i Sverige.

Respondent D har bott en omgång på fyra månader på Island. Detta i samband med en praktik som gjordes i skolan. På Island ordnade hen sitt eget jobb och boende.

Respondent E bodde på Grönland under en period på cirka fyra månader. Detta var ett jobb som respondenten hittade via Nordjobb, som hjälpte hen med saker angående flytten.

Respondenten har även bott på Åland i cirka tre år.

Respondent F jobbade i Norge i Bergen ungefär under ett halvår. Detta var ett jobb som hen fick via kontakter och släkt. Förutom det har respondenten även bott på Åland i cirka tre år på grund av studier.

Respondent G har aldrig bott i ett annat nordiskt land, men bor för tillfället på Åland, som dock hör till Finland. Hen flyttade till Åland på grund av ett jobberbjudande.

Känner du till om det är många i din umgängeskrets som har bott i ett annat nordiskt land?

Den allmänna uppfattningen bland respondenterna är att de känner många som har bosatt sig i ett annat nordiskt land än det de kommer ifrån.

Respondent A tycker att hen helt klart kan se att det kommer mest svenskar till Danmark, att det är mycket vanligt. Respondent C tänker i lite samma banor, då hen upplever att man ofta får stöta på andra som har flyttat runt inom Sverige, Norge och Danmark, men att hen inte ser lika mycket islänningar eller finländare. Respondent E håller med om att det är just dessa tre länder som man mest flyttar inom.

3.3.2 Nordiskt samarbete

Vad, enligt dig, förenar de nordiska länderna?

Flera av våra respondenter är överens om, och anser, att lika kultur, närheten länder emellan samt lika värderingar när det kommer till jämställdhet, miljö och klimat är det som förenar de nordiska länderna.

Respondent E och F anser även att det är smidigt att åka länder emellan och kan vara något som förenar de nordiska länderna. Respondent E tillägger även att det känns väldigt tryggt och säkert att åka till andra nordiska länder jämfört med andra.

Respondent D tar upp den höga levnadsstandarden som något som förenar de nordiska länder. Vi har det väldigt bra då det kommer till sjukvård som är billig, samt bra skolor och möjligheter till utbildning.

Vad tycker du är viktigt för ett nordiskt samarbete? Hur kan vi förbättra och stärka det nordiska samarbetet?

Respondent G tror att det är viktigt av oss att arbeta och tänka på Norden som region, hur vi kan bli starkare länder emellan, och inte bara tänka på Norden i nationella sammanhang, såsom EU. När man har förstärkt samarbetet kan man sedan tillsammans, som ett enigt Norden, öka möjligheterna till att påverka och utveckla idéer i exempelvis EU. Respondent A håller till viss del med i detta då hen anser att ett samarbete är viktigt emellan länderna för att göra oss starkare, då vi i grunden är relativt små.

Respondent F, C och B tycker att det är smidigt att röra sig mellan länderna, men att ett samarbete skulle kunna förbättras om man satsar på att göra det smidigare då det kommer till att bo och arbeta i ett annat nordiskt land. Man skulle kunna fundera på olika sätt att ge fler

möjligheter till att bo och arbeta i ett annat nordiskt land, samt att uppmuntra medborgare att flytta för arbete i något av de nordiska länderna. Respondent C tillägger även att man kan tänka på små detaljer man kan arbeta på då det kommer till att flytta till ett annat land, såsom mobila nätverk som borde fungera likvärdigt och finnas till samma pris i de olika länderna.

I övrigt tycker resten av respondenterna att det är viktigt med en dialog länder emellan, samt att länderna ska hjälpa varandra på olika plan.

3.3.3 Nordiskt medborgarskap

Skulle det vara bra med ett dubbelt medborgarskap?

Flera respondenter tycker att det skulle vara en positiv sak med ett dubbelt medborgarskap, att det inte skulle göra någon skada att ha dubbelt medborgarskap i Norden. Det skulle gynna nordiska medborgare som exempelvis bor i ett land och har arbete i ett annat. Det skulle göra saker enklare för alla nordbor.

Vad anser du om ett nordiskt medborgarskap?

Ett nordiskt medborgarskap verkar vara någonting som många håller med om att skulle vara en mycket bra sak. Det skulle göra många saker enklare om man exempelvis vill jobba i ett annat nordiskt land, då bankärenden, skattekort och att skaffa boenden troligtvis skulle förenklas. Detta skulle förena Norden.

En sak som verkar oroa en del av respondenterna med detta förslag är att det kanske skulle suddas ut individualiteten och kulturen för ett land. Respondent B tycker att det kunde underlätta vissa saker att ha ett nordiskt medborgarskap, men att det även kunde bli lite förvirrande. Respondent C tänker lite likadant och tycker att det fungerar ganska bra som det är, och kanske inte är nödvändigt att göra denna förändring. Respondent F däremot ser detta som en bra sak, att alla skulle bli mer likvärdiga och att landet man kommer ifrån inte skulle spela lika stor roll, vilket kunde vara bra för jämställdhet.

Respondent G, som har varit med på en hel del av det nordiska samarbetet, tycker att ett nordiskt medborgarskap kunde bli riktigt bra. Hen anser att det är något som vi definitivt

borde röra oss mot, och ha det som mål för framtiden. Det skulle lätta väldigt mycket för de som vill studera och bo i Norden. Hen tycker även att många lätt hakar upp sig på nackdelarna när det kommer till detta ämne, och inte ser lika mycket på de fördelar detta kunde ge.

3.3.4 De nordiska språken

Anser du att du har bra förståelse för de andra nordiska språken?

Alla respondenter håller med om att de till stor del åtminstone förstår svenska, norska och danska ganska bra. Danskan är ofta det språket som kräver mer ansträngning. Fyra av respondenterna säger att de även förstår finska, men ingen kan isländska.

Respondent E, som spenderade några månader i Grönland, säger att hen inte kan förstå grönländska, men har nog snappat upp några ord. Men i allmänhet är det ett svårt språk att lära sig. Respondent D som bott på Island några månader tycker att Isländskan var ett totalt främmande språk som inte alls påminde om de resterande nordiska språken.

Tycker du att det skulle vara bra med ett gemensamt nordiskt språk?

Respondenterna verkar hålla med varandra om att det inte skulle vara fungerande med att enbart tala ett språk i Norden. Detta kunde förstöra kulturen i de olika länderna då man inte kunde använda sitt egna språk. Många tycker även att Norden inte behöver utmärka sig själv med ett eget språk, då man kan använda sig av engelskan som även pratas på ett internationellt plan, och att man mer borde satsa på att alla kunde prata engelska.

Respondent E anser att det inte skulle fungera med att alla till exempel skulle byta till att prata svenska, då hen inte tror att Finland och Island skulle vara villiga att ge upp sina individuella språk. Respondent F tror att ett byte av språk skulle vara negativt för den kulturella och skulle göra kulturen mindre speciell.

Respondent G som är med i Nordiska föreningar, tycker att det inte skulle vara möjligt med ett gemensamt nordiskt språk, men att man i Norden borde prata mer "skandinaviska", alltså en blandning på norska, danska och svenska, eftersom dessa språk liknar varandra så mycket. Hen berättar att inom det officiella nordiska samarbetet brukar man använda sig av

skandinaviska, men att det även ofta går till engelskan då Finland och Island är med. Hen tycker även att det kunde vara en idé för finnarna att bli mer öppna till andra språk, eftersom det i Finland anses så viktigt med finska. Då borde de även lära sig mer av de andra språken. Det kunde vara en bra tanke att försöka lära sig av varandra, och inte genast dra till engelskan då man inte förstår varandra.

Tror du att t.ex. det finska språket kan sätta gränser för samarbetet, då det är så olika från de resterande nordiska språken?

En del av respondenterna tycker att finskan kan lägga hinder för samarbetet, eftersom de kan bli väldigt utanför då i nordiska sammanhang.

Respondent B tycker inte att finskan lägger några gränser för ett samarbete. Hen tycker att eftersom nordbor i allmänhet är mycket bra på engelska kan man lätt bara byta till det om det kommer hinder. Respondent D däremot anser att speciellt politiker i Finland borde kunna tillräckligt med svenska för att förstå vad man pratar om i nordiska sammanhang.

Respondent F har för sig att det finska språket lägger gränser för samarbetet. Hen tycker att Finland borde hålla kvar svenskan, som det har varit tal om ganska länge att de vill ha bort, eftersom slutet på svenskan i Finland skulle innebära att Finland skulle bli väldigt utanför de nordiska länderna. Respondenten säger att de på Island även lär sig danska, och då tycker hen att Finland kunde hålla kvar svenskan, eftersom alla land lär sig nåt av de skandinaviska språken vilket leder till att nordbor förstår varandra bättre. Om Finland skulle skippa svenskan helt kunde Finland bli ganska isolerat från resterande Norden.

3.3.5 Gränshinder i Norden

Har du upplevt svårigheter då du bott/rest/jobbat i ett annat nordiskt land?

Sex av sju av våra respondenter anser att det inte är större svårigheter att flytta/resa till ett annat nordiskt land, tills det kommer till det administrativa som skulle kunna göras smidigare. Det kan vara en utmaning när det kommer till exempelvis banker och skatter i det nya landet.

Respondent G är väldigt aktiv i nordiska föreningar och berättar att hen är med i PNU:s styrelse, där de har en kampanj för gränshinder. Kampanjen uppmärksammar att unga fortfarande har svårigheter att arbeta och studera inom de nordiska länderna, vilket är något som de aktivt jobbar med i nordiska organisationer. Dock kan det vara svårt att underlätta då det kommer till exempelvis banker, eftersom de vill ha sin summa pengar och inte är intresserade av att ändra på det system de redan har. Detta är ett viktigt ämne för unga nordister som de vill fortsätta att jobba med för att det skall bli bättre. Det kan kännas väldigt jobbigt att hålla på med alla myndigheter som behöver kontaktas för att göra exempelvis en flytt möjlig.

Respondent A och F har båda samma åsikt om att det kan finnas svårigheter då det kommer till bank, skatter och liknande, men att det alltid finns hjälp att få, samt att det handlar om att lära sig i det nya landet. Via exempelvis arbetsplatser kan ofta kollegor eller chefer hjälpa till med att ordna det administrativa, så att man kommer tillrätta från start.

Respondent D lyfte hur bra det är att hen, trots sin långa vistelse på Island, inte behövde något visum för att vistas i landet jämfört med när man åker till länder utomlands.

Respondent C och B tar också upp transportmöjligheter mellan länderna som en punkt i det nordiska samarbetet. Det skulle förena länderna om man valde att utöka transportmöjligheterna, och inte endast ha smidig transport mellan exempelvis stor- och huvudstäder. Dessa transportmöjligheter skulle även kunna hålla ett rimligt pris. Respondent C ger ett exempel på att det kan bli dyrare att åka på en weekend till Stockholm än att åka till Barcelona, samt att det kändes svårare och krångligare att ta sig till Åland än att åka direkt till Grekland. Detta är saker som påverkar resande enligt hen.

En annan administrativ sak, så som att rösta, är något som varit problematiskt enligt respondent B. Respondenten fick möjlighet att rösta i EU-valet och kunde rösta i båda länderna, dvs Åland och Sverige, men skulle välja ett av dem. När hen skulle välja ledde det till administrativa problem i båda länderna då hen skulle rösta, vilket sedan ledde till att hen inte lyckades rösta alls.

3.3.6 Hur inkludera ungdomar

Hur kan man få ungdomar mer inkluderade i det nordiska samarbetet enligt dig? Tror du att det är viktigt att satsa på de unga i Norden?

Samtliga respondenter håller med om att det är mycket viktigt att satsa på de unga i Norden. De unga är vår framtid, eftersom det är de som kommer att ta över allting i framtiden.

Respondent B tror att om de unga inte har ett intresse för nordiska frågor kommer samarbetet att dö ut, då den äldre generationen går i pension och inte längre har tid eller ork för dessa frågor.

De flesta respondenter lyfte fram att de tror att det skulle vara viktigt att börja lära de unga om nordiska frågor redan i en tidig ålder, och att Norden skulle få komma fram mer under lektionstid.

Respondent B kommer med förslag om att skolorna kunde ordna saker som har med Norden att göra, som klassresor, brevväxling samt utbyten till ett annat nordiskt land. Även en mer intresseväckande undervisning skulle kunna gynna de ungas intresse.

Respondent C håller med på att det skulle behövas integreras i utbildningen, men tycker att det som hen kallar "engelskaskammen" behöver tas bort. Med detta menar hen att inom nordiskt samarbete blir det ofta så, att eftersom de flesta pratar liknande språk är det nästan ett måste att prata någon form av skandinaviska i nordiska länder. Respondenten tror att detta kan ha en negativ effekt på de unga och att de kanske undviker att prata med varandra totalt eftersom de inte vågar försöka med skandinaviska. Respondenten berättar att hen själv har sett detta fenomen hända.

Respondent E lyfter fram specifikt Nordjobb när vi nämner samarbetet och de unga. Eftersom hen själv åkte med Nordjobb till Grönland för att sommarjobba har hen sett hur programmet fungerar och anser att det är något som definitivt är värt att satsa på i framtiden. Respondent F håller med om att Nordjobb borde lyftas framåt mer och att det verkligen är något som är värt att fortsätta utveckla.

Respondent G tycker att det skulle vara viktigt att få unga att tänka mer nordiskt. Även att vi borde spela mer på gemenskapen, eftersom det även var det som fick hen intresserad i det nordiska samarbetet. Hen tror även att alla kan hitta något med nordiskt samarbete som intresserar en, om en finsk lapplänning exempelvis har intresse för skogsbruk kan hen säkert hitta andra i Norden som är intresserade av samma sak. Det finns alltid något i samarbetet att intressera sig för, beroende på vad man personligen gillar.

Respondent G tror att man helt enkelt måste ta och testa på en massa olika saker, och se vad som fungerar bäst för att locka unga. Ett exempel hen tar är att det borde finnas mer grejer som café Norden, där unga träffas i ett nordiskt land och kan diskutera dessa saker.

Respondenten anser dock att allting egentligen handlar om pengar. Skulle det finnas en större budget för nordiska samarbetet skulle man lättare kunna locka fler unga. Då kunde man ordna mer evenemang och liknande som får många intresserade.

3.3.7 Nordiska föreningar

Vilka nordiska föreningar har du hört talas om? Vet du om någon förening som riktar sig specifikt mot unga?

Två av våra respondenter kom inte på någon nordisk förening alls, medan resten åtminstone hade hört talas om Nordjobb. En del, såsom respondent B och E, har själva fått hjälp av Nordjobb när de arbetat i ett annat nordiskt land och är mer insatta i vad de gör, jämfört med exempelvis respondent D och F som hört talas om det, men egentligen inte vet vad det innebär och vad de arbetar med.

Respondent F berättar att hen tycker att nordiska föreningar borde vara mer synliga, och marknadsföras mer, med tanke på att man inte hör så mycket om dem. Exempelvis prata mer om det i skolorna för att få ungdomar mer engagerade. Vissa ungdomar kanske inte blir intresserade direkt, men då har de iallafall hört talas om det och vet att det finns tills framtiden.

Respondent G, som är väldigt aktiv inom nordiska föreningar, har däremot flera föreningar hen kommer att tänka på såsom Nordiska rådet, nordiska ministerrådet, nordbook,

föreningarna Nordens förbund, Pohjola Norden ungdomsförbund, ungdomens nordiska råd och nordjobb. Respondenten är ju själv med i PNU i styrelsen och tycker det är fint att se hur intresserade alla som är där är av detta ämne.

3.3.8 Samhörighet mellan ungdomar

Är det lättare att känna samhörighet med nordiska ungdomar än med ungdomar av annan nationalitet?

Fem av våra respondenter tycker att samhörigheten kan kännas större mellan nordiska ungdomar, jämfört med ungdomar från annan nationalitet. Respondenterna tror att det finns flera olika faktorer som gör att samhörigheten kan kännas större med nordiska ungdomar jämfört med ungdomar från resten av världen. Faktorer som kan spela in enligt dem är exempelvis liknande språk och liknande kultur.

Förutom detta nämner de även att det känns naturligt att nordbor söker sig till varandra, och hittar varandra, i olika sammanhang och därför på något sätt får större samhörighet.

Respondent C och F känner ingen större skillnad på samhörighet med någondera, eftersom de är personer som rest mycket och bott på olika platser. Respondent C nämner dock att hen kan tänka sig att andra nordbor kan känna så med tanke på liknande kulturer.

3.3.9 Ett hållbart Norden

Tycker du att det är viktigt att satsa på ett hållbart Norden? På vilket sätt tycker du att Norden kunde samarbeta mer för ett hållbart Norden?

Den övergripande åsikten är att det är mycket viktigt att satsa på ett hållbart Norden. Detta skulle gynna alla länder och folket i Norden skulle i allmänhet må bättre. Vissa tyckte dock att det kanske inte är så viktigt att jobba med hållbarhet med tanke på hur långt Norden har kommit med dessa frågor.

Respondent B lyfter fram två olika grejer hen tror kunde vara bra att jobba med. Hen anser att Östersjöfrågan skulle vara viktig att lägga fokus på, med tanke på dess tillstånd. En annan sak hen tror kunde vara viktig är kommunikationsvägarna mellan länderna, som skulle vara mer hållbara samt underlätta resor länderna emellan.

Respondent C går på lite samma banor, och tycker att hållbara lösningar inom transport kunde vara viktigt. Hen tänker även att gemensamma lösningar kunde potentiellt dra ner på kostnader, vilket givetvis skulle gynna alla. Respondenten tror även att nordiska företag kunde jobba mer tillsammans och dra nytta av varandra, till exempel genom att jobba med samma system.

Respondent D tycker att specifikt politikerna inom Norden borde ta mer ansvar och visa vägen för befolkningen.

Respondent E är lite av en annan åsikt än de andra respondenterna. Hen uttrycker att hen visst tror att det är viktigt med hållbarhetsfrågor, men att på grund av att Norden har kommit så mycket längre med dessa frågor än många andra länder, kanske det inte är lika viktigt. Respondenten tycker att det är bra som det är med miljöfrågor, och att det finns större och viktigare saker att fokusera på. Hen tycker att problemen inte är lika stora i Norden som utomlands.

Respondent F tycker att vi har kommit en ganska bra bit på vägen med hållbarhet men att det inte innebär att vi är klara med det än. Hen kan speciellt se att det fortfarande är dåligt för exempelvis homosexuella samt utlänningar, och det är något som behöver jobbas på. Respondenten tycker att det är ett väldigt tydligt problem i Sverige.

Respondent G är mycket intresserad av hållbarhet privat och anser att allt detta är mycket viktigt för framtiden. Hen tycker att det skall finnas en bra och tydlig plan för hur de nordiska länderna skall gå tillväga för att förbättra detta. Ibland fastnar vi lite, tycker hen, eftersom det är så många som tycker att eftersom vi kommit bra på vägen behöver vi inte lägga så stort fokus på det mer. Istället för att bara luta sig bakåt och tycka att man är klar borde Norden ha som mål att vara en vägvisare som andra länder kan följa efter. Det är viktigt att se sina egna brister och försöka jobba på dem. Hen tycker även att det är tråkigt att det är så många som inte tror på klimatförändringar, fast forskning visar på det. Respondenten tror att det skulle vara bra om alla kunde vara mer öppna och dela med sig av vad som har fungerat och vad som inte fungerat. Man skall inte vara så rädd för att erkänna sina misstag, då det är så många

andra som kunde dra nytta av det. Vi ska lyfta alla nordiska länder som en region, inte bara ett individuellt land.

3.3.10 Tillägg

Har du något att tillägga?

Våra respondenter hade inte mycket att tillägga, förutom C och D som nämner att Island inte känns som ett nordiskt land, och verkade även till viss del förvånade när de inte alls tänkt på att även det tillhör Norden. Varför Island inte känns som ett nordiskt land enligt respondent D är för att språket är främmande, mycket dyrare och maten annorlunda. Hen fick intrycket av att levnadsstandarden verkar vara lägre på Island, och att många studerande måste extrajobba på sidan om skolan för att klara av sina studier.

Respondent G lyfter här frågan om hållbarhet på nytt och tycker det är viktigt att vi fortsätter arbeta för ett hållbart Norden. Oavsett om vi kommit längre än andra länder i världen, så betyder det inte att vi är klara. Hen anser att EU hakar upp sig på en del saker och inte ser till att ta saker vidare, exempelvis klimatet. Ett mål är att vara koldioxidneutralt år 2030, men vi är, enligt hen, inte på så god väg på att lyckas med det. Dessa problem tror hen kommer hamna på de yngre generationerna.

4. ANALYS

Syftet med avhandlingen är att ta reda på vad nordiskt samarbete samt vad vi kan göra för att engagera de unga i Norden i det samarbetet. Vi vill undersöka vad de unga vuxna i Norden anser om samarbetet jämfört med vad våra teorier säger. Vi vill att de unga vuxna tar det nordiska samarbetet mer i beaktande, reflekterar över hur det kan förbättras och hur de kan bidra mer i samarbetet.

I vår teoridel har vi diskuterat vad Norden är, hur det nordiska samarbetet ser ut idag samt hur det kan förbättras. Punkter som vi diskuterat under det nordiska samarbetet är arbetet och visioner för nordiskt medborgarskap, ett nordiskt språk samt gräns- och passfrihet mellan de nordiska länderna. I slutet av teorier har vi diskuterat hur läget ser ut för de unga i Norden idag, samt hur handlingsplanen ser ut. Handlingsplanen används för att arbeta och satsa på de unga vuxna i Norden för att få de mer engagerade och involverade i det nordiska samarbetet.

Vi börjar med att fråga respondenterna om de har bott i ett annat nordiskt land och i sånt fall i vilket syfte och hur de hamnat där. Våra frågor utgick ifrån de olika punkter som vi fokuserat på inom det nordiska samarbetet, såsom nordiskt medborgarskap, nordiskt språk samt gränsfrihet och hållbarhet. I fokus lägger vi de unga vuxna i Norden, eftersom dessa ämnen kommer vara relevant för dem i framtiden. Det är de unga som kommer behöva ta över dessa frågor och fortsätta med dem framöver.

Eftersom svaren vi fått av respondenterna handlar mycket om personliga åsikter och erfarenheter är det svårare att jämföra exakt med teorierna. En del av våra respondenter har haft en tidigare kunskap om nordiskt samarbete och sagt mycket som liknat på teorierna, och en del av dem har inte vetat lika mycket och utgått mer från deras personliga åsikter och perspektiv.

I teorierna antyder våra källor att det nordiska samarbetet till stor del grundar sig i lika värderingar om exempelvis hållbarhet, jämställdhet och miljö. Många av våra respondenter nämner just detta, att det som förenar de nordiska länderna är de lika värderingarna samt en

likvärdig kultur. Tillsammans kan länderna göra sig starkare, eftersom de i grunden är väldigt små, vilket också är något som våra respondenter reflekterat över och antytt att kan vara bra för länderna då man arbetar med ett nordiskt samarbete.

En av teorierna vi har tagit upp pratar om möjligheterna för ett nordiskt medborgarskap och om det kunde fungera för de nordiska länderna. Det som strävas efter i denna teori är att hela Norden kunde vara mer av en region och ha liknande sätt att jobba på i alla länder.

Gränshinderna som finns skulle helt slopas och nordbor kunde röra sig fritt mellan länderna. I allmänhet är detta något våra respondenter har sett på som en bra sak, men det finns även en del som oroar sig över att varje lands individualitet och kultur då skulle tappas bort. Men respondenterna nämner även mycket av de saker man kan läsa om teorin, som att det skulle bli lättare att bo, studera och resa inom de nordiska länderna.

I teorierna om språk i Norden kan vi konstatera att finskan och isländskan kan sätta gränser för det nordiska samarbetet, och det är något våra respondenter även reflekterat över. Som vi kan se i empiridelen trodde en del respondenter att det lätt kan bli komplikationer i samarbetet om några pratar ett helt annat språk, medan andra hade lite andra tankar än teorierna. De tänkte att det inte skulle lägga gränser med olika språk, då man lätt kan använda engelskan också.

Även i språkförståelse kan vi se att enligt teorierna är det finskan som lite sackar efter när det kommer till språkförståelse inom Norden. Där håller även respondenterna med teorierna att finska är ett svårt språk att förstå, speciellt då man inte själv är från Finland och inte har hört finskan i vardagslivet.

Med gränshinder menar de olika hinder som försvårar för människor att röra sig mellan gränserna. Man vill avlägsna gränshinder mellan länderna för att underlätta för personer som vill flytta till ett annat nordiskt land för studier eller arbete. Enligt våra respondenter är det inte ett problem att flytta till ett annat nordiskt land, men det administrativa kan försvåra processen eller göra personer mindre motiverade till att flytta. Genom att ytterligare arbeta med gränshinder skulle det underlätta då det kommer till exempelvis banker och skatter.

Dock ses inte själva fritidsresandet mellan de nordiska länderna som något problem enligt våra respondenter. Saker såsom visum och säkerhet är ingenting man måste fundera över, dock måste passfriheten ses över då man i vissa fall behöver visa upp pass då man reser mellan länderna, trots att det inte skulle behövas.

En stor vision för det nordiska samarbetet är att satsa och utveckla möjligheterna för de unga i Norden, vilket våra respondenter håller med om att är en viktig del i det nordiska samarbetet då det är de som kommer skapa framtiden för det nordiska samarbetet. Det finns flera saker som skulle kunna förbättras, såsom att göra det enklare att flytta då man väljer att studera eller arbeta i ett annat nordiskt land.

Teorierna förklarar att man satsar på att ge mer stöd för projekt för unga, men enligt våra respondenter så kanske man bör få det mer synligt då det inte är många som hört talas om organisationer och föreningar som arbetar med just detta. Att marknadsföra och göra nordiskt samarbete mer synligt skulle vara nyttigt för att få unga mer engagerade.

Status idag, enligt handlingsplanen, är att nordiska ungdomar har större möjlighet att träffa andra nordiska ungdomar idag, vilket är möjligt genom dessa organisationer och föreningar. Enligt många av våra respondenter kan man även känna en stor samhörighet med andra nordiska ungdomar tack vare vår lika kultur.

4.1 Reliabilitet och validitet

Reliabilitet innebär graden av överensstämmelse mellan mätningarna, alltså att det skall bli samma resultat vid varje mätning. Om man får samma svar vid varje enskild mätning pekar det på en hög reliabilitet. Det finns dock olika faktorer som påverkar detta, exempelvis kan den första mätningen påverka den andra, eller så har intervjupersonerna helt enkelt ändrat sig om ämnet (Olsson & Sörensen, 2011).

Reliabiliteten för detta arbete kan anses vara relativt hög. Eftersom vi har frågat efter deras personliga erfarenheter och vad de vet om dessa ämnen är chansen ganska stor att resultatet skulle förbli detsamma i nuläget. Dock måste man alltid ta i beaktande att eftersom alla är

individer kan de förstås ändra sin åsikt eller lära sig mer om dessa saker vilket givetvis skulle påverka resultatet i framtiden.

För att göra reliabiliteten högre skulle man kunna intervjua ännu fler personer, eftersom vi endast hade sju respondenter i detta arbete. På det sättet skulle man få en bredare bild på vad unga vuxna anser och mer att arbeta med i denna undersökning.

Validiteten är mätinstrumentets förmåga att mäta det som man i arbetet mäter. Man skall alltså kunna koppla och relatera det som frågats i intervjuerna till det syftet arbetet har. Exempelvis har en logisk validitet en hög validitetsgrad. Detta kan vara till exempel sjukvårdsjournaler, där man lätt kan bekräfta det man har på papper (Olsson & Sörensen, 2011).

Syftet med vårt arbete är att se hur nordiskt samarbete ser ut idag samt hur unga vuxna ser på det, vilket vi fått reda på när vi intervjuat våra sju respondenter. Validitetsgraden på detta arbete är hög då vi utgått från teorierna när vi tagit fram intervjufrågorna, samt valt ut respondenter i åldrarna 18-30 som är åldern för unga vuxna. Dock kan en svårighet uppkomma då respondenterna inte har gett ett svar som relaterar precis till intervjufrågan, utan har kanske missuppfattat eller inte har en åsikt inom det området.

5. DISKUSSION

5.1 METODISKUSSION

Vår metod är en kvalitativ undersökningsmetod. Vi valde denna metod då vi ansåg att det är den metoden som passar bäst i vårt arbete. Med hjälp av denna metod får vi djupare svar av våra respondenter jämfört med om vi skulle använda oss av en enkät. Här har respondenterna möjlighet att svara fritt och brett utefter sina egna erfarenheter och upplevelser, istället för att fylla i färdiga svarsalternativ.

Man kan se kritiskt på denna typ av metod då respondenterna kan ändra sin åsikt och sina svar om man skulle göra undersökningen vid ett senare tillfälle. Eftersom att respondenterna får svara väldigt fritt, så kan man med hjälp av följdfrågor få en tydligare bild av svaren och få fram vad exakt respondenterna menar, så att svaren inte tolkas fel av forskaren.

Vi hade gärna grundat våra teorier på ännu nyare texter. På grund av att det finns endast ett begränsat utbud av litteratur och rapporter om nordiskt samarbete, så har en del av våra källor varit äldre. Det kan vara bra med nyare källor, men då borde man ha närmare kontakt med nordiska föreningar och ansvariga inom nordiska förbund som kan hjälpa med den biten och erbjuda färsk information.

De respondenter vi ville ha var unga vuxna i ålder 18-30 år som bott eller studerat i ett annat nordiskt land, vilket är något vi tycker att vi lyckades åstadkomma då alla respondenter på ett eller annat sätt kommit i kontakt med andra nordiska länder, samt var i den åldersgruppen som vi ville hålla oss till.

5.2 Resultatdiskussion

I denna del presenterar vi det resultat vi kommit fram till av vår avhandling.

Vi anser efter avhandlingen att nordiskt samarbete är något som borde stärkas och arbetas mer på, både länder emellan men även med mer satsning på de unga.

En av skribenterna hade inte så mycket kunskap om nordiska föreningar innan vi började med denna avhandling. Vi kunde se på respondenternas svar att det även var flera av dem som inte hade så mycket kunskap om nordiska föreningar innan vi diskuterade med dem. Den andra skribenten hade hört om de flesta av föreningarna vi har tagit upp i denna avhandling, men visste inte direkt vad var och en av dem jobbar med.

Vi tycker att de nordiska föreningarna behöver marknadsföra sig själv mer, eftersom man inte hör om dessa föreningar så mycket. Speciellt på skolorna kunde det vara mycket fördelaktigt att prata mer om Norden och dess samarbete, så att de unga från en tidig ålder skulle lära sig, och förhoppningsvis engagera sig, mer.

Vi båda anser att det skulle kunna arbetas mer med att underlätta för flytt till andra nordiska länder. Att måsta ordna med det administrativa, såsom bank och skatter, kan vara något som gör personen blir mer omotiverad till att flytta, då det är så mycket smått man måste tänka på innan man kan ta tag i själva flytten. Vi själva kan se detta som en faktor som gör en flytt mindre motiverande, då man gärna vill flytta till ett annat land och arbeta, men vill undvika den komplicerade delen som kommer med en flytt.

Vi tycker överlag att vi fick de svar vi hade förväntat oss av respondenterna, eftersom svaren varierade sig och var olika varandra beroende på vem man intervjuade. Vi tycker att det är tråkigt att en del av våra respondenter inte verkade intresserade av att utveckla Norden från ett hållbart perspektiv, utan är nöjda med hur det ser ut just nu. Det är något vi inte förväntade oss att höra, eftersom man själv tycker att det är så viktigt med hållbarhet.

En del av våra respondenter valde att jämföra hur bra vi har det i Norden jämfört med resten av världen, vilket är något som vi inte tyckte var relevant och som inte riktigt var tanken med våra frågor. Vi vill hålla fokus på Norden, men en del respondenter ville se det från ett internationellt perspektiv. Vi håller med om att vi har det bra ställt här i Norden jämfört med resten av världen, men för att arbeta för ett starkare Norden så är det de nordiska länderna tillsammans som vi skall fokusera på, enligt oss.

Vi måste dock konstatera att den största delen av respondenterna svarade som vi trodde på en del av våra frågor och verkade tycka att samarbetet och hållbarhet är viktiga för Norden, men många hade inte själva några konkreta exempel på vad man skall göra för att utveckla och stärka Norden. Det visar tydligt på att det nordiska samarbetet bör belysas och vara mer synligt, speciellt för de unga vuxna som kommer ta över dessa frågor i framtiden.

5.3 Förslag till fortsatt forskning

Efter att ha gjort denna forskning anser vi att vi fått en grundläggande bild av hur nordiskt samarbete ser ut idag, och hur ungdomar ser på nordiskt samarbete.

För att få en tydligare och bredare bild av ungdomars perspektiv så skulle man kunna intervjua en större grupp av respondenter. Vi valde i denna undersökning att endast intervjua sju stycken respondenter, men för en större forskning skulle man kunna utöka det antalet.

För att göra undersökningen bredare, med ytterligare information, skulle man även kunna fokusera på ansvariga inom nordiska organisationer och föreningar för ett mer administrativt perspektiv i arbetet för nordiskt samarbete.

Man skulle även kunna rikta in sig på vuxna och äldre, istället för unga vuxna, för att undersöka vad de vet om nordiskt samarbete, och hur man skall arbeta med det. Detta då de troligen har ett annat perspektiv på saken, jämfört med unga vuxna.

KÄLLOR

- 2005-573 *Håller språket ihop Norden.pdf*. Retrieved from
<http://norden.diva-portal.org/smash/get/diva2:700762/FULLTEXT01.pdf>
- Dalen, M. (2008). *Intervju som metod*. Gleerups utbildning.
- Definition - Gränshinder. Retrieved September 16, 2019, from
<http://www.granshinder.com/nordiskt-arbete/definition-granshinder/>
- Delta i Nordjobb? Retrieved September 23, 2019, from
<https://www.nordjobb.org/sv/om-nordjobb/fraagor-och-svar/allmaenna-fraagor/jag-har-ordnat-eget-arbete-kan-jag-aenda-delta-i-nordjobb>
- De nordiska språken. Retrieved September 20, 2019, from Nordiskt samarbete website:
<https://www.norden.org/sv/information/de-nordiska-spraken>
- Det officiella nordiska samarbetet. Retrieved September 8, 2019, from Nordiskt samarbete website: <https://www.norden.org/sv/information/det-officiella-nordiska-samarbetet>
- Engagera dig. Retrieved September 23, 2019, from Nordjobb website:
<https://www.nordjobb.org/sv/om-nordjobb/engagera-dig>
- Gränshinder. Retrieved September 16, 2019, from Nordiskt samarbete website:
<https://www.norden.org/sv/granshinder>
- Grzela, J. (2017). Nordic Model of Subregional Co-Operation. *International Studies. Interdisciplinary Political and Cultural Journal*, 20(1), 13–29.
- Holme, I. M., Solvang, B. K., & Nilsson, B. (1997). *Forskningsmetodik: om kvalitativa och kvantitativa metoder*. Studentlitteratur.
- Janfelt, M. (2000). Föreningarna Norden m: mellan nordism och nationalism. In *Mångkulturalitet och folkligt samarbete* (pp. 15–33). Nordic Council of Ministers.
- Kultur- och fritidsprogram. Retrieved September 23, 2019, from Nordjobb website:
<https://www.nordjobb.org/sv/om-nordjobb/kultur-och-fritid>
- Kvantitativ eller kvalitativ metod | Investigo. Retrieved September 20, 2019, from Investigo website: <http://www.investigo.se/arbetssatt/metodval/>
- Ministerrådet, N. (2018). *Nordisk Statistik 2018*.
- Ministerråd, N. (2003). *Det unge Norden - fællesskab og mangfoldighed : handlingsplan for det nordiske samarbejde om børn, unge og kultur*.

Nordborna skall bli ännu mer mobila. Retrieved September 16, 2019, from Nordiskt samarbete website:
<https://www.norden.org/sv/news/nordborna-skall-bli-annu-mer-mobila>

Nordenambassadörer. Retrieved September 23, 2019, from Nordjobb website:
<https://www.nordjobb.org/sv/nordenambassadoerer>

Norden, F. Om Norden – Föreningen Norden. Retrieved August 7, 2019, from
<https://norden.se/om-oss/om-norden/>

Nordiska ministerrådet. Retrieved September 23, 2019, from Nordiskt samarbete website:
<https://www.norden.org/sv/nordiska-ministerradet>

Nordiska rådet. Retrieved September 23, 2019, from Nordiskt samarbete website:
<https://www.norden.org/sv/nordiska-radet>

Nordiska samarbetsorganet för handikappfrågor, M. E. (2002). *Fri rörlighet för alla. Gränshinder för funktionshindrades förlighet i Norden.*

Nordiska språk - varför det? Retrieved September 23, 2019, from
<https://nordeniskolen.org/sv/spraak-kultur/7-10-klass/sprogkundskab/nordiska-spraak-varfor-det/>

Nordplus | Utbyten.se. Retrieved September 26, 2019, from Utbyten.se website:
<https://www.utbyten.se/program/nordplus/>

Olsson, H., & Sörensen, S. (2011). *Forskningsprocessen*. 3. uppl. Stockholm: Liber AB, 18.

Om Nordjobb. Retrieved September 23, 2019, from Nordjobb website:
<https://www.nordjobb.org/sv/om-nordjobb>

Passfrihet - Passkollen. Retrieved September 11, 2019, from Passkollen website:
<http://passkollen.se/fragor-svar/passfrihet/>

Skandinaviska - vad är det? (2017, October 24). Retrieved October 31, 2019, from Svenska språket website: <https://svenskaspraket.si.se/skandinaviska-for-nyborjare/>

Strang, J. (2012). *Nordiska gemenskaper: en vision för samarbetet*. Nordic Council of Ministers.

Studier och praktik utomlands - HÅ studerandeportal. Retrieved September 26, 2019, from HÅ studerandeportal website:
<https://studerande.ha.ax/mina-studier/praktik-och-studier-utomlands/>

Utvärdering av Nordjobb. . Retrieved September 20, 2019, from Nordiskt samarbete website:
<https://www.norden.org/sv/publication/utvardering-av-nordjobb>

Vad är hållbarhet? (2014, October 27). Retrieved October 1, 2019, from Hållbarhetsforum website: <https://www.hallbarhet.lu.se/om-hallbarhetsforum/vad-ar-hallbarhet>

Vår vision 2030. . Retrieved September 20, 2019, from Nordiskt samarbete website: <https://www.norden.org/sv/declaration/var-vision-2030>

Verksamhet. (2014, March 28). Retrieved October 31, 2019, from Pohjola-Nordenin Nuorisoliitto website: <http://pnn.fi/sv/vad-ar-pnu/verksamhet/>

Vision - Mittengruppen. . Retrieved September 20, 2019, from Mittengruppen website: <https://www.mittengruppen.org/politik/visioner/>

BILAGOR

Bilaga 1: Intervjufrågor

1. Har du någon gång bott i ett annat nordiskt land? I vilket syfte och under hur lång tid? Åkte du via organisation eller eget sökande? Känner du till om det är många i din umgängeskrets som har bott i ett annat nordiskt land?
2. Vad, enligt dig, förenar de nordiska länderna? Vad tycker du är viktigt för ett nordiskt samarbete? Hur kan vi förbättra och stärka det nordiska samarbetet?
3. Skulle det vara bra med ett dubbelt medborgarskap? Vad anser du om ett möjligt nordiskt medborgarskap?
4. Anser du att du har bra förståelse över de andra nordiska språken? Tycker du att det skulle vara bra med ett gemensamt nordiskt språk? (Tror ni att det finska språket lägger gränser för ett nordiskt samarbete medborgare emellan?)
5. Har du upplevt svårigheter när du bott/rest/jobbat i eller till ett annat nordiskt land? Om ja, vad för typ av svårigheter?
6. Hur kan man få ungdomar mer inkluderade i det nordiska samarbetet enligt dig? Tror du att det är viktigt att satsa på de unga i Norden?
7. Vilka nordiska organisationer/föreningar har du hört talas om? Vet du om någon förening som riktar in sig specifikt på unga vuxna?
8. Är det lättare att känna samhörighet med nordiska ungdomar jämfört med ungdomar av andra nationaliteter?
9. Tycker du att det är viktigt att man satsar på ett hållbart Norden? På vilket sätt tycker du att de nordiska länderna kunde samarbeta mer för ett hållbart Norden?
10. Är det något du vill tillägga?